

Fără această firească răspundere, se poate întâmpla ca unii „artiști” să ajungă „să se preocupe de a-și însuși cit mai mult de la societate, și, mai ales, fără muncă”.

Este una din marile sarcini ale regizorului, ale animatorului, să trezească în colectivul cu care lucrează acea sfântă neliniște pentru căutarea faptului artistic, să angajeze viața morală și afectivă și intelectuală a interpretului în actul profesional. Fără această angajare responsabilă, sînt puțin șanse să fie captată creația. Nu s-a mai semnalat de la o vreme caracterul funcționăresc al comportării unora dintre actori sau regizori, nu pentru că fenomenul ar fi dispărut fără urmă, ci pentru că într-atît ne-am obișnuit cu el, încît a dispărut conștiința lui. Să ne asumăm pînă la capăt responsabilitățile „punînd lucrurile în fața oamenilor. Inversul înseamnă a le face și lor un prost serviciu, înseamnă a face un deserviciu și partidului, întregii noastre activități”.

Un spectacol de teatru nu este numai al autorului, regizorului etc., el este al tuturor creatorilor din teatru, și fiecare are obligația să-l considere ca atare. Din păcate acest fapt constituie încă obiectul unei „munci de lămurire” care risca să îndeplinească trei decenii de împănținire.

c) Pe planul *acțiunii eficiente*, al *muncii* propriu zise, dacă „școala trebuie să învețe tineretul să muncească în orice domeniu de activitate, pentru că orice muncă folositoare societății este o muncă de onoare”, atunci teatrul trebuie să învețe și tineretul și restul virstelor care eventual n-ar fi deprins aceasta, să muncească în orice sarcini, pentru că orice muncă folositoare teatrului este o muncă de onoare. Nu spunea un cunoscut om de teatru, Jean Louis Barrault, că doar acel care îndeplinește orice sarcină de teatru

cu aceeași plăcere cu care îndeplinești o mare sarcină artistică, se poate numi om de teatru? Ideea aceasta și, odată cu ea, teatrul, pare să fi fost tot mai puțin servită. Sînt actori care nu acceptă să se slujească decît pe ei, pretinzînd tuturor celorlalți să le dea concursul, dar ei neacceptînd sacrificiul unui rol secundar, sau al unei participări de ansamblu, uitînd în felul acesta că un spectacol modern se bazează pe ideea estetică a omogenității întregului. După cum alții, cu merite mai puțin cunoscute, nu se străduiesc să convingă opinia internă a teatrului, necum publicul, că ar avea aceste merite de fapt, neglijînd să profite de orice prilej pentru a demonstra aceasta. Refuzul de rol, nememorarea textului, absența de la spectacol, timpul pierdut în repetiții, îmbolnăvirile strategice, sînt toate fenomene de gravă indisciplină care dovedesc absența ideii din practică, confuzia de principii etice și estetice, care duc la un soi de oportunism anarhic. „Nu putem admite nici anarhie, nici indisciplină! Acestea sînt incompatibile cu societatea socialistă... cu *acțiunea conștientă a omului în făurirea destinului său*”. Iată ideea călăuzitoare. Pentru *creator*, mai ales, „toată viața, ca și iedera de-un arbor, de-o idee se leagă” (Eminescu). Acțiunea conștientă de slujire a unui ideal, căreia ne-am dedicat prin *vocație*, prin înclinări naturale disciplinate de muncă pasionată, este singura proprie și necesară creatorului. Să ne gîndim ce condiții obiective oferă un teatru din occident și ce oferă un teatru socialist pentru realizarea planului de creație al unui artist, și dacă și cum se folosesc aceste condiții de către noi: dacă nu cumva acțiunea conștientă, în absența principiilor, nu devine întâmplătoare și absență față de făurirea destinului său!

Mai e nevoie să declarăm că pasiunea pentru idei, opțiunea responsabilă în slujirea lor și munca disciplinată de lumina lor sînt un singur act deopotrivă *inițiator* de cultură și *propagator* de cultură?

VIRGIL STOENESCU

Responsabilitatea civică a scriitorului

Caracterul atît de cuprinzător și de profund al analizei, marea bogăție de idei și de recomandări judicioase din recenta expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, la consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul

ideologiei și al muncii politice și culturale-educative, ne îndeamnă, pe toți cei ce ținem un condei în mînă, la serioase reflecții.

Se poate spune că trăim un moment crucial pentru mersul nostru înainte. Secretarul

general al partidului ne dă, încă o dată, cel mai strălucit exemplu al grijii sale pentru educarea comunistă a maselor, pentru situarea creatorilor de artă și literatură în fața înaltelor și gravelor responsabilități ce le revin, în aceste momente, când poporul nostru își făurește, cu demnitate și mândrie, prezentul și viitorul în paginile istoriei universale.

Dintre fundamentalele responsabilități ale scriitorului, eu aș alege una, care mi se pare a jalona în mod decisiv drumul fiecăruia dintre noi. Este aceea răspundere care stabilește raporturile dintre scriitori și societate. Prin natura îndeplinirii sale, scriitorul poartă pe umeri o nobilă îndatorire: aceea de a fi permanent înăluntrul cetății, nu în afara zidurilor ei, de a se întreba, din prima până în ultima clipă, cui se adresează și pe cine slujește prin opera lui. Sentimentul acesta, al responsabilității cetățenești, nu în care trebuie să ne așezăm la masa de scris, ne este magistral relevat în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, atunci când spune: „*Noi vrem ca arta și literatura să fie puse în slujba poporului, să se scrie și să se creeze pentru clasa muncitoare, pentru țărănime, pentru intelectualitate, pentru toți oamenii muncii*“.

Secretarul general al partidului a menționat, în repetate rânduri, realizările și lipsurile din domeniul literaturii, scoțând în evidență necesitatea creării unor opere străbătute de generosul umanism al societății noastre, într-un climat de varietate a stilurilor și de liberă confruntare a opiniilor. Toate acestea, însă, în cadrul concepției revoluționare a clasei muncitoare, și servind scopului nobil al cultivării celor mai înalte virtuți morale și civice.

Putem afirma că, în dramaturgia noastră contemporană, cu excepția unor neîmpliniri sau experimente sterile, acest valoros sentiment al responsabilității civice a autorului s-a făcut simțit în marea majoritate a pieselor care au văzut lumina rampei.

Ca scriitor am căutat să oglindesc în lucrările mele de până acum îndeosebi aspecte și probleme din viața și preocupările tineretului nostru. Avem un tinert harnic, studios și plin de elanuri, dar și de întrebări, de frământări inerente vârstei. Există încă o multitudine de fațete extrem de interesante ale trăsăturilor morale ce configurează imaginea acestui tineret — trăsături ce n-au fost înfățișate și analizate îndeajuns în lucrările de proză sau dramaturgie. Este de datoria noastră s-o facem! Acea datorie cetățenească de care vorbeam și care ne obligă ca, alături de calitățile ce alcătuiesc cartea de vizită a omului tânăr, să privim cu un ochi necruțător apariția unor atitudini și mentalități incompatibile cu spiritul și atmosfera societății în care trăim și ne dezvoltăm. Mentalitatea parazitismului, a căpătuiei mărunte și lesnicioase, ploconirea în fața unor produse submediocre, străine de ideologia noastră, trebuie aduse sub vârful ascuțit al penitei scriitorului, în virtutea răspunderii civice.

...Acestea au fost doar câteva gânduri din cele multe care m-au însoțit citind expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu. Ca scriitor comunist și ca cetățean al acestei țări văd în expunerea secretarului general al partidului un îndreptar neprețuit pus la îndemina creatorilor de bunuri spirituale românești și totodată un îndemn la realizări din ce în ce mai valoroase, menite să răspundă cu succes așteptărilor partidului și poporului nostru.

MIRCEA BRAGA

Adevăratul înțeles al creației

Considerăm recente inițiative ale conducerii partidului nostru, ale tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, nu doar simple propuneri de măsuri, ci un vast și eficient program de dezvoltare și îmbunătățire a activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii. Analiza competentă, cu un înalt spirit de răspundere, a realităților din acest domeniu este, odată în plus, o dovadă grăitoare a gândirii creatoare ce caracte-

rizează conducerea partidului nostru. Este, totodată, o garanție că propunerile conțin singura perspectivă cu adevărat înnoitoare, asigurând progresul neîntrerupt, consecință firească a cunoașterii aprofundate a stărilor de fapt din țara noastră. Și, astfel, se certifică, încă o dată, că partidul nostru, de fermă orientare marxist-leninistă, cu o nobilă consecvență în urmărirea telurilor sale, ale noastre ale tuturor, este un creator în cel mai deplin înțeles al cuvintului.